

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Kalverdijkerlaantje 20, Tuitjenhorn, gemeente Schagen
Adviesnummer	21126
Opstellers	S. Veenstra (Archeoloog) & C. Soonius (Senior Archeoloog)
Datum	10-05-2021

Advies	Vrijgeven
Vervolgtraject	Geen.

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Schagen (contactpersoon: Mw. K. Karin Mak) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot een wijziging van het postzegelbestemmingsplan (circa. 950 m²) met als doel extra bouwvlak op te nemen voor de bouw van een extra woning aan het Kalverdijkerlaantje 20, in Tuitjenhorn, gemeente Schagen (afb. 1 en 2).¹

Het staat in de planning om een wijziging aan te brengen binnen het huidige bestemmingsplan. De wijziging wordt aangebracht met als beoogd resultaat de realisatie van een tweede woning binnen het bouwvlak en de sloop van een deel van de huidige bebouwing van ca. 28 m² (afb. 2).

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied ligt in het bestemmingsplan Tuitjenhorn (vastgesteld 25-02-2014).² In de toelichting van dit bestemmingsplan staat op pagina 50 aangegeven dat archeologische resten een rol in de gemeentelijke planvorming spelen. Ook bij wijzigingsbevoegdheden zal het aspect archeologie in de beoordeling moeten worden meegenomen, waarbij het gemeentelijk archeologiebeleid een handvat is.

Het bestemmingsplan Tuitjenhorn heeft gebruik gemaakt van de beleidskaart archeologie (afb. 3).³ In de toelichting van de beleidsnota cultuurhistorie staat aangegeven dat het oostelijke deel van de gemeente sinds de Prehistorie lager en natter is, waardoor het een lagere kans op bewoningsresten heeft dan het westelijke deel van de gemeente. Wel wordt genoemd dat er een zeer klein aantal terpen bekend is. Voor deze zone geldt dat bij grondroerende werkzaamheden met een omvang van meer dan 2.500 m² rekening moet worden gehouden met de aanwezigheid van archeologische waarden (donkergroene vlak op afb. 3).

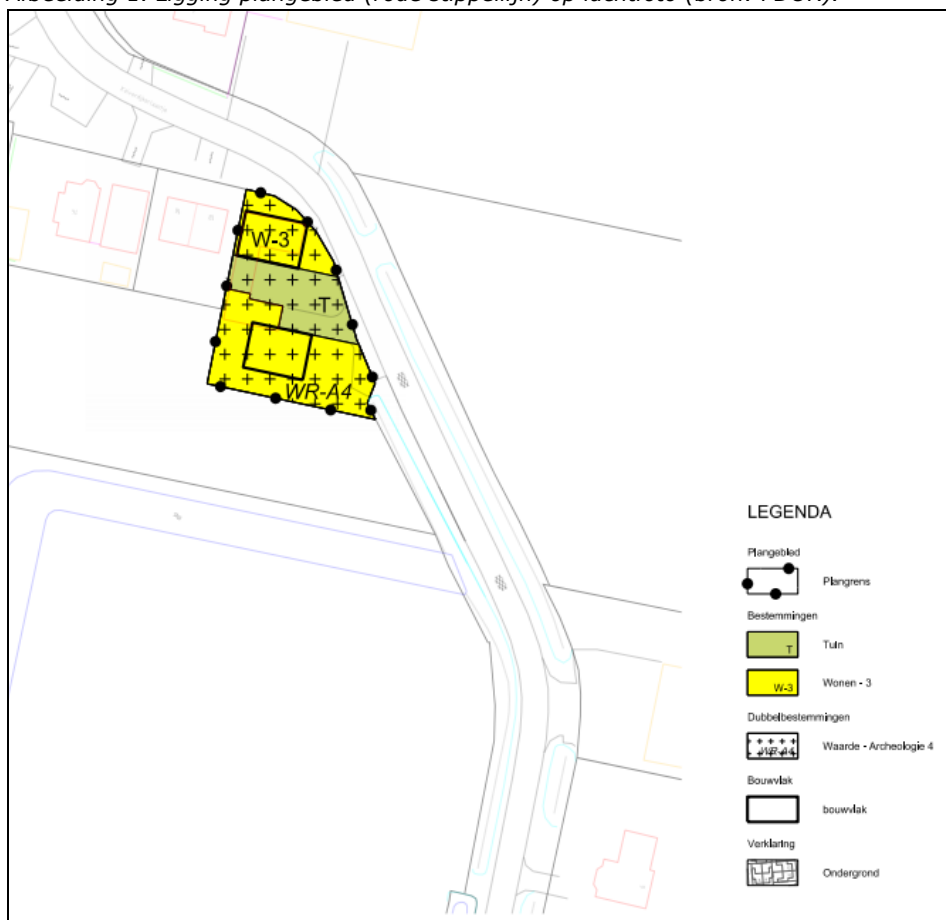
¹ Harbinger 2021 (6 april 2021)

² NL.IMRO.0441.BPTHM2010-VA02

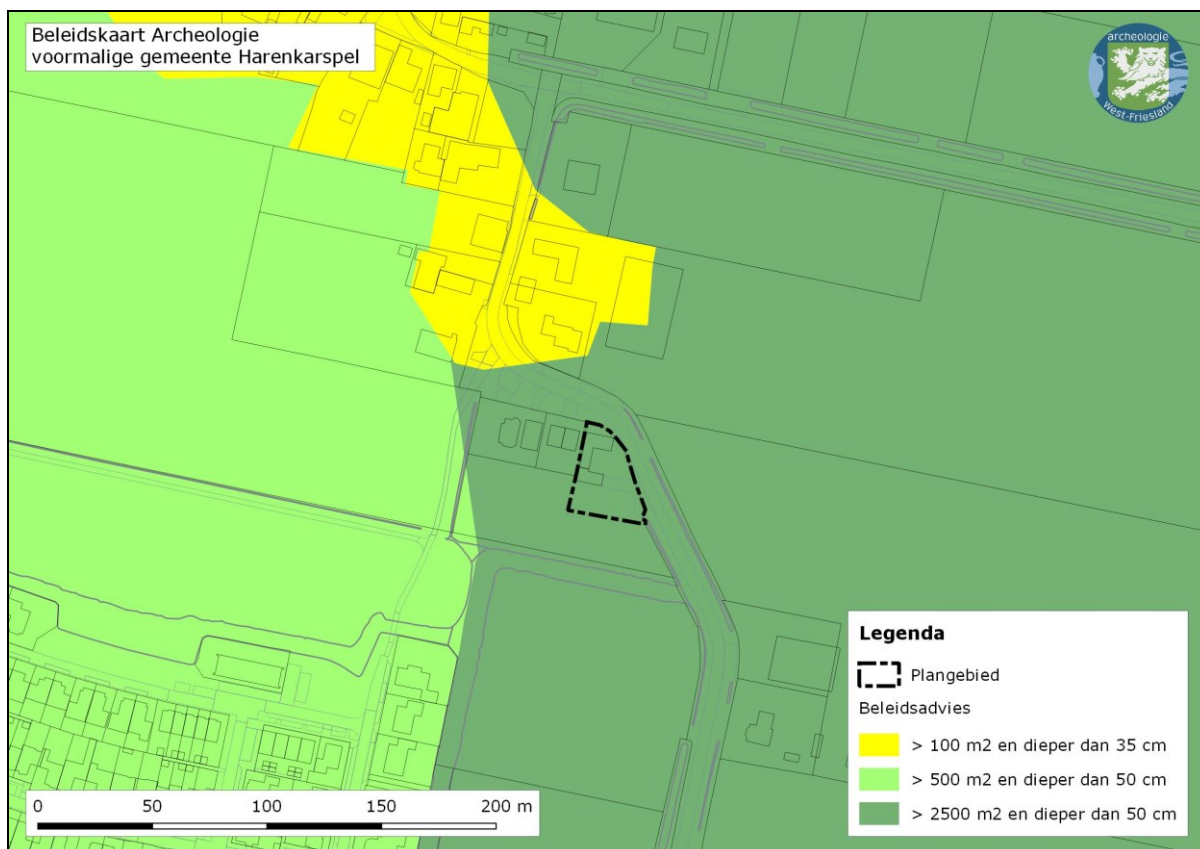
³ Nyst e.a 2011.

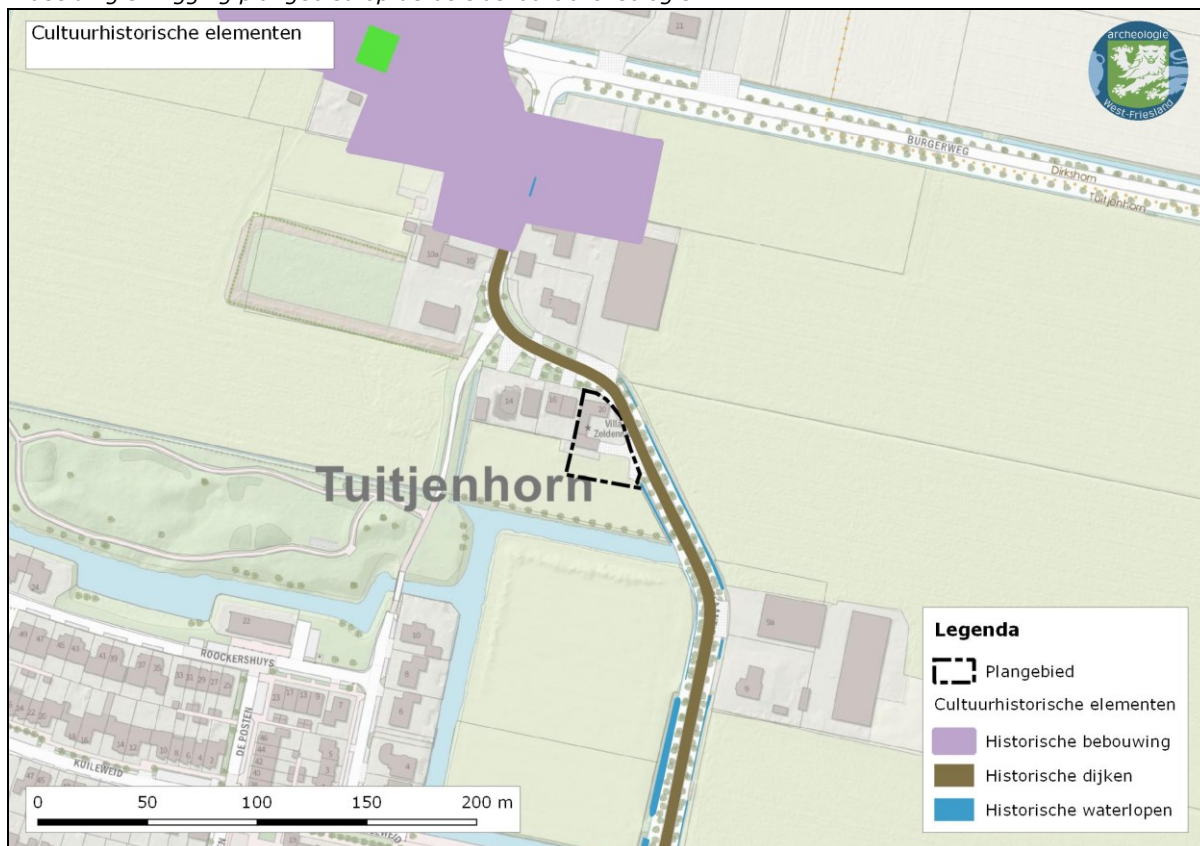
Afbeelding 1. Ligging plangebied (rode stippellijn) op luchtfoto (bron: PDOK).

Afbeelding 2. De verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan (Harbinger 2021)..

Afbeelding 3. Ligging plangebied op de beleidskaart archeologie.

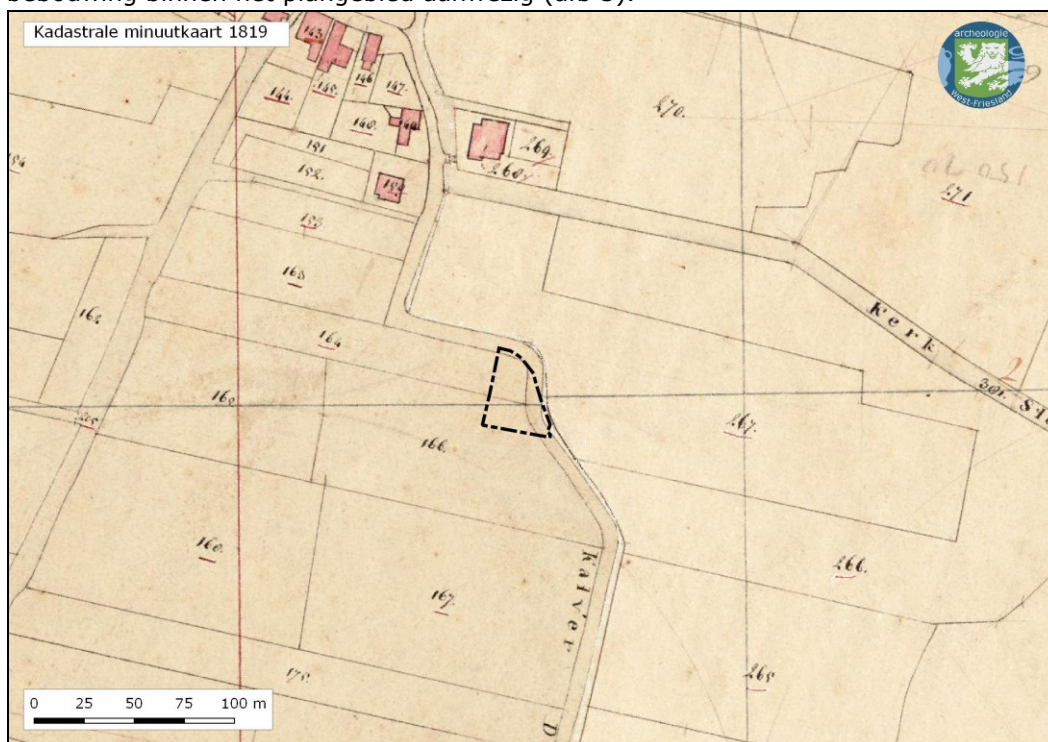

Afbeelding 4. De cultuurhistorische elementen in de omgeving van het plangebied.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Het plangebied ligt ten zuiden van de Kerkbuurt, een geconcentreerde middeleeuwse nederzetting langs een middeleeuwse binnenwaterkerende kade of dijk van historisch-geografische waarde (resp. CHW-code WFR403G voor de geconcentreerde nederzetting en CHW-code WFR049G voor de dijk) (afb. 4). Binnenwaterkerende kaden zijn kenmerkend en door de hogere ligging werden dergelijke kaden vaak als weg gebruikt en ook nu nog is deze dijk als weg herkenbaar. De binnenwaterkerende functie is meestal verloren gegaan, maar de verkeersfunctie niet. Ook fungeerden deze dijken vaak als ontginnings- en bewoningsas, zoals bij Kerkbuurt. De samenhang tussen dorp en de omliggende verkaveling is verdwenen door ruilverkavelingswerkzaamheden.

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de oudste kadastrale minuutkaart uit 1819 is echter geen bebouwing binnen het plangebied aanwezig (afb 5).

Afbeelding 5. Ligging plangebied (zwarte stippellijn) op de kadastrale minuutkaart uit 1819.

4. Archeologische en geologische bronnen

Binnen een straal van 200 meter staan twee booronderzoeken en een bureauonderzoek in het landelijke systeem Archis. Het bureauonderzoek heeft betrekking op een van de twee booronderzoeken, die na het bureauonderzoek is uitgevoerd.⁴

In 1999 heeft ten behoeve van de woningbouwlocatie Tuitjenhorn een archeologisch onderzoek plaatsgevonden in de vorm van een bureauonderzoek en een karterend booronderzoek.⁵ In totaal zijn 44 boringen gezet. De bouwvoor varieerde in dikte van 30 tot 50 cm en bestond over het algemeen uit zandige klei of zware zavel. De variatie in dikte is waarschijnlijk het gevolg van de egalisatie tijdens de ruilverkaveling. Onder de bouwvoor bevinden zich kalkrijke gelaagde wadafzetting (Hauwertcomplex). Er is geen veenlaag meer aanwezig die eventuele middeleeuwse afzettingen scheiden van onderliggende oudere afzettingen. In geen van de boringen is een cultuurlaag aangetroffen.

⁴ Den Boon 2009: Archiszaaknummer 2244123100.

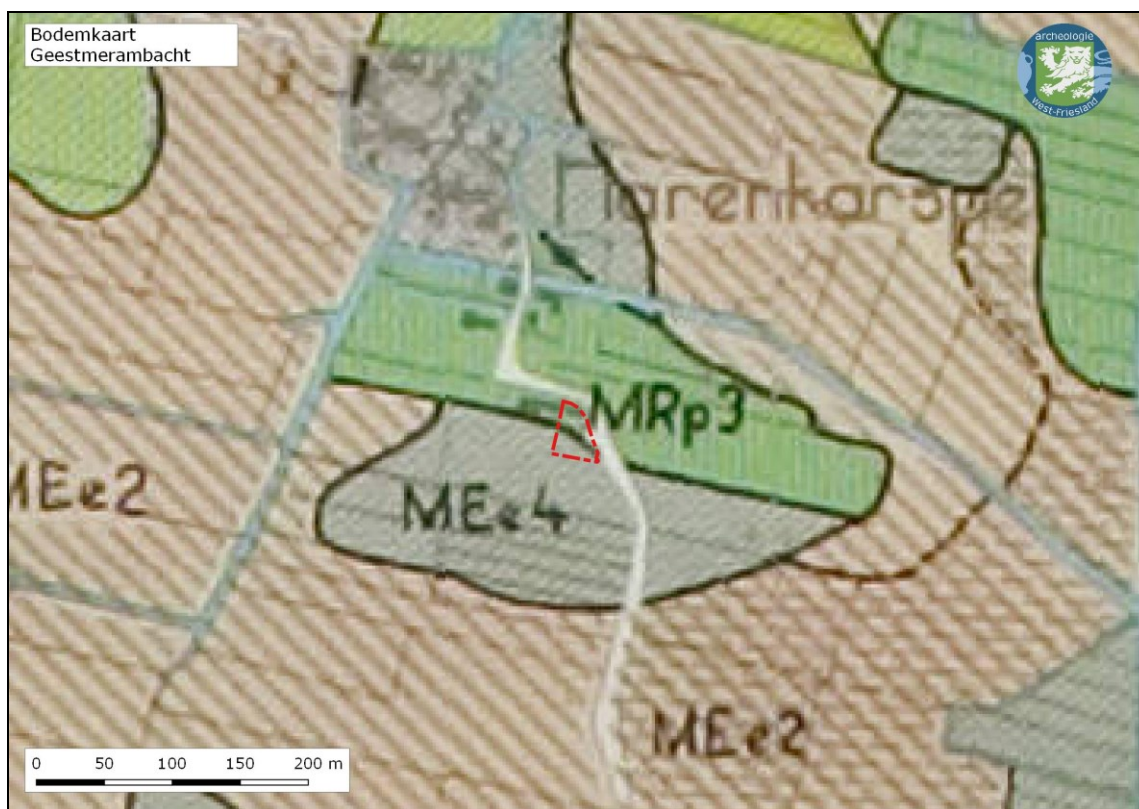
⁵ Soonius 1999: Archis onderzoeksmelding 2034203100.

Op basis van de resultaten van het onderzoek is het plangebied vrijgegeven met betrekking tot het aspect archeologie. Waardevolle archeologische resten zijn niet aanwezig.

In 2010 heeft ARC een booronderzoek uitgevoerd op perceel Kerkbuurt 24.⁶ Hierbij zijn vijf boringen gezet. In twee boringen werden mogelijk muurresten aangeboord, ook zijn ophogingslagen aangetroffen. Het plangebied ligt in de historische kern van Kerkbuurt. Onduidelijk is wat er met de resultaten van dit onderzoek is gebeurd. Aangezien het plangebied in de historische kern ligt en er ophogingslagen en mogelijk muurwerk zijn aangetroffen kan het plangebied op basis van vijf boringen niet worden vrijgegeven.

Op de bodemkaart van Geestmerambacht ligt het plangebied in een zone met kleiige delgronden (Code Mee4 op afb. 6). De top van het bodemprofiel wordt gevormd door middeleeuwse klei- en zavelpakketten. In de ondergrond kan een veenlaag aanwezig zijn.

Op basis van het verkennend booronderzoek uit 1999 kan gesteld worden dat de kans klein is dat er in het plangebied een veenlaag aanwezig is. De top van de onderliggende oudere wadafzettingen is gelaagd en kalkrijk. In principe zijn deze afzettingen bewoonbaar in het Laat Neolithicum of de Bronstijd, maar de kans hierop is gering. Na de Bronstijd werd het plangebied overdekt door een veenpakket dat inmiddels weer geheel is verdwenen.

Afbeelding 6. Ligging plangebied (rode stippellijn) op bodemkaart Geestmerambacht.

5. Conclusie & Advies

Op basis van historische, archeologische en geologische gegevens kan worden gesteld dat voor het plangebied een lage archeologische verwachting geldt voor vindplaatsen uit het Neolithicum en de Bronstijd. Het plangebied lag in het Neolithicum in een getijdenzone en raakte vanaf ca. 1800 voor Chr. bedekt met een veenpakket.⁷

⁶ Wullink 2010: Archiszaaknummer 2310032100.

⁷ Vos en de Vries 2013.

Het veenpakket is geheel verdwenen in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van het archeologisch onderzoek dat in 1999 is uitgevoerd kan geconcludeerd worden dat de kans op waardevolle resten uit perioden voorafgaande aan de Nieuwe tijd gering is.

Voor vindplaatsen uit de Nieuwe tijd geldt eveneens een lage archeologische verwachting. Ruilverkavelingswerkzaamheden (egalisatie, sloten dichtgooien etc.) hebben naar verwachting (de omgeving van) het plangebied aangetast.

De nieuwe geplande ingrepen binnen het plangebied overschrijden de verwachtingsgrens van 2.500 m² niet. Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

6. Bronnen

Archis 3.0

Boon, L. den. 2009. Bureauonderzoek naar de archeologische waarde van het plangebied Kerkbuurt 24 te Tuitjenhorn, Gemeente Harenkarspel. *SCENH-rapport cultuurhistorie* 155. Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Wormer.

Burck, P. du, 1957. Een bodemkartering van het tuinbouwdistrict Geestmerambacht. De Bodemkartering van Nederland deel XVII/Verslagen van landbouwkundige onderzoekingen No. 63.3. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Harbinger, 2021. Ontwerp bestemmingsplan Kalverdijkerlaantje 20 te Tuitjenhorn, gemeente Schagen (06-04-2021).

Nyst, C.L., E.J. van Rooijen & J.M. van der Veen, 2010. *Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Harenkarspel*. Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Haarlem.

Vos, P. & S. de Vries 2013: 2e generatie palaeogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0). Deltares, Utrecht. Op 20-04-2017 gedownload van www.archeologieinnederland.nl.

Wink, K., C.M. Soonius & G.H. de Boer, 2013. Verdieping Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen. Toelichting op de historisch-geografische waardenkaart. *RAAP-rapport* 2594. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Wullink, A.J., 2010. Een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van een karterend booronderzoek aan de Kerkbuurt te Tuitjenhorn, gemeente Harenkarspel (NH). ARC-Rapporten 2010-264. ARC bv, Geldermalsen.

7. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

10-05-2023

Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel